

Visietekst muzische vorming

Zevensprong: versie mei 2010

Om de visie over muzische vorming te kunnen schrijven en uitstippelen zijn we vertrokken vanuit de huidige situatie van onze cultuur-en kunsteducatie op school. In het schooljaar 2009-2010 zijn we met een (lees)werkgroep gestart om meer zicht te krijgen wat betreft de verwachtingen op vlak van kunst-en cultuureducatie naar scholen toe.

We beschouwen deze visietekst als een werkdocument voor de komende 6 jaar, deze tekst moet dan ook op regelmatige tijdstippen bediscussieerd worden door heel het leerkrachtenteam van de Zevensprong.

Omdat we binnen een specifieke onderwijsvorm werken nl. Freinetonderwijs, willen we dit in eerste instantie ook toelichten omdat dit invloed heeft op hoe we muzisch aan de slag gaan binnen de klas en ook op schoolniveau.

Freinets visie op vrije expressie klinkt als volgt (J. Tans en J.Bronkhorst)

Uitgaande van interesses en mogelijkheden kunnen kinderen uiting geven aan hun gedachten, gevoelens d.m.v. tekenen, schilderen, handvaardigheid, textiele werkvormen, taalexpressie, toneel, film, fotografie, mime, pantomime, dans en beweging.

Concreet betekent dit dat we door onze manier van werken heel wat kansen bieden (al dan niet op vaste momenten) om muzisch aan de slag te gaan.

- * **Bij de kleuters en eerste graad:** +/-3x per week vrije werktijd
- * **Hogere graden:** 1x per week vrije werktijd
- * **Doorheen alle klassen:** project-en klaskranten., ontwerp van affiches voor projectafsluiting en andere
- * **Doorheen alle klassen van de lagere school:** illustreren van teksten in tekstenschrift
- * **Doorheen alle klassen van de school:** projectwerk of werkstukken
- * 3x per jaar schoolatelier, waarbij ouders die competent zijn binnen een bepaald domein worden uitgenodigd om mee een atelier te organiseren.

De (lees)werkgroep is dit jaar in zee gegaan met MAGDA (cultuureducatief netwerk Leuven en Vlaams-Brabant), ze hebben ons geholpen om achtergrondinformatie te vinden naast de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Ze maakten voor ons een muzische omgevingsschets van Leuven, ze gaven ons tips wat betreft de muzische uitgaven en we ontdekten de pedagogische uitleenbibliotheek voor muzische vorming. Op regelmatige tijdstippen werd er samen vergaderd zodat onze visie over muzische vorming in de Zevensprong meer vulling kreeg.

We willen ervan uitgaan dat muzische vorming gebruikt wordt als vormend middel en niet als activiteit op zich.

Om aan de slag te gaan met de verschillende disciplines: beeld, drama, beweging, media en erfgoed willen we ons baseren op de ontwikkelingsdoelen en eindtermen.

De eindtermen muzische vorming leggen een belangrijke klemtoon op de vorming van attitudes: blijvend nieuwe dingen ontdekken, zonder vooroordelen kijken, genieten van muzisch handelen, niet bang zijn om zelf aan iets te beginnen, durven, respect betonen voor uitingen van anderen. Deze attitudes zijn voor de leerkracht het allerbelangrijkste en niet bang zijn want in de kunst bestaat er geen correct of fout.(cfr. J. De Braekeleer).

De vraag die we ons nadien stelden was:

Welke kapstukken hadden leerkracht nodig om een verticale samenhang te krijgen, maar niet te vervallen in het wekelijkse P.O. lesje, waarbij men minder geneigd zal zijn om vakoverschrijdend te werken binnen onze school.

KAPSTOK 1: verschillende fases binnen muzisch werken

A. Bij elke muzische activiteit die we organiseren hebben we een duidelijk kader dat in alle klassen gebruikt moet worden:

- × **Actieve fase:** Iln. gaan zelf experimenteren, oefenen met dans,drama,beeldende werkvormen, zingen musiceren, teksten schrijven, filmen.
- × **Receptieve fase:** Iln. kijken , luisteren naar professionele kunstproducten (theatervoorstellingen, concert, tentoonstelling, of het lezen van teksten.
- × **Reflectieve fase:** Iln. gaan kunstproducten beschouwen, erover nadenken, lezen, praten, meningen uitwisselen.
- × **Productieve fase:** Iln. gaan zelf een kunstproduct bedenken, maken en tonen aan een publiek: een theatervoorstelling, een tentoonstelling, een musical, een fotoboek, een concert.

Als je de 4 strategieën voor muzische vorming plaatst naast de leerstijlen van Kolb zijn er opvallende gelijkenissen: niet iedereen leert op dezelfde manier, er bestaan verschillende leerstijlen, dat geldt voor leerlingen en leerkrachten. **David A. Kolb (1939)** is een [leerpsycholoog](#) en [pedagoog](#) uit de [Verenigde Staten](#).

Hij ontwikkelde en publiceerde de zogenaamde *Leercyclus volgens Kolb*. Volgens Kolb is effectief of duurzaam leren het resultaat van het [cyclisch](#) doorlopen van een proces waarbij een viertal gedragingen op elkaar inhaken. Daarbij staan de leeractiviteiten centraal en niet de leerstofopbouw.

Kolb onderscheidt:

- × **DOENERS:** leren vooral door te doen, direct en concreet iets proberen en ervaren.
- × **OBSERVEERDERS:** leren door goed te kijken wat er gebeurt.
- × **DENKERS:** leren door na te denken over wat je ziet gebeuren en daarvoor verklaringen zoeken.
- × **EXPERIMENTEERDERS:**voorspelling maken en daarvoor een proef opzetten.

Om goed te leren moeten deze 4 samenwerken (leercirkel). Zelfs al ben je beter in 1 ervan betekent dit niet dat je de andere vaardigheden links kan laten liggen.

Elke leerkracht heeft ook zijn/haar sterktes wat betreft de muzische domeinen, omdat elk van ons niet even sterk is in alle domeinen verwachten we dat je je naschoolt in de domeinen waar je je niet sterk in voelt of dat er uitwisseling is met andere collega's.

Door de schoolateliërs (zie hierboven) en de muzische week worden er kansen geboden om uit te wisselen en van elkaar te leren.

Men moet erover waken om de 4 fases niet alleen te combineren, maar ook te variëren.

B. Hoe waken we over deze fases binnen de klaspraktijk?

- × Bij elk aangeboden muzisch domein houdt de leerkracht de 4 fases in z'n achterhoofd als voorbereiding en waakt over een positief proces om zo te komen tot een product.
- × 1 keer per jaar wordt een muzische week georganiseerd doorheen heel de school waarbij we de leerplandoelen OVSG als inspiratiebron nemen en we bij de aangeboden activiteiten de vier fasen realiseren.
- × 3 keer per jaar is er schoolatelier: zie hierboven. We hebben de kans om de competenties van ouders in te schakelen op muzisch vlak.
- × Elke klas gaat min. 1 à 2 keer per jaar naar een professionele voorstelling kijken (theater, dans, muziek.....), dit wordt vastgezet bij de startvergadering in augustus.
- × Binnen ons soort onderwijs komen de verschillende fases veelvuldig voor door onze specifieke organisatie: opbouw van projecten in alle klassen, technieken aangeboden tijdens tekstmomenten (illustraties), bij het realiseren van werkstukken in de hoogste graden van de lagere school en de klaskranten.

KAPSTOK 2 : verschillende muzische domeinen

A. Uitleg: focus domeinen per leeftijd.

Sommige domeinen sluiten nauwer aan bij de klaswerking van de jongste kinderen, andere sluiten beter aan bij de oudste kinderen, vandaar de volgende focus:

Kleuters	Eerste graad	Tweede graad	Derde graad
Beeld	Beeld	Beeld	Beeld
Drama	Drama	Drama	Drama
Beweging	Beweging	Beweging	Beweging
Muziek	Muziek	Muziek	Muziek
	Media	Media	Media/Erfgoed

Dit wil niet zeggen dat media en erfgoed niet worden aangeraakt bij jongere kinderen, maar de praktijk leert ons dat deze domeinen nauwer aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van oudere kinderen.

B. Hoe waken over deze domeinen in onze klaspraktijk?

Omdat we het turven van muzische doelen als dooddoener zagen binnen de werkgroep, hebben we in samenwerking met MAGDA gezocht naar een andere manier om als leerkracht een overzicht te hebben van de aangeraakte domeinen binnen een schooljaar. Naast het aanstippen in agenda willen we een muzische poster ontwikkelen in samenwerking met een papa van de eerste kleuterklas (striptekenaar) om alle muzische domeinen in beeld te brengen. De inhoud van de poster is aangepast aan de focus (zie hierboven). De bedoeling is dat elke leerkracht een deel inkleurt telkens als dit domein aan bod geweest is binnen zijn /haar klaswerking, het is een visuele ondersteuning dat omhoog hangt in de klasruimte. Deze poster gaat ook mee naar het volgende jaar waarbij de volgende leerkracht zich een beeld kan vormen van wat aan bod kwam.

Kapstok 3 : evalueren van muzische vorming

A. Visie: persoons- en procesmatig

Samen met MAGDA hebben we verschillende evaluatiemethodes vergeleken, we willen kiezen voor een procesmatige evaluatie, dit ligt meer in onze lijn van werken binnen de school. We pleiten voor een persoons-en procesmatige, waarbij rekening gehouden wordt met de mogelijkheden van het kind zelf en het vermogen om zelf sturing te geven aan hun eigen muzische ontwikkeling.

B. Hoe doen we dit in onze schoolpraktijk?

Concreet betekent dit het volgende: we willen graag voor elk kind binnen de school een box maken met kijkvenster. Dit kijkvenster kan regelmatig wisselen afhankelijk van activiteiten binnen VWT of andere aangeboden activiteiten, je moet dit zien als een soort wissellijst, waarbij je de inhoud regelmatig zelf kan veranderen.

Wat komt er in de box?

Tickets van theater, film en andere culturele evenementen, technieken, experimenteervelletjes, kladjes en afgewerkte producten, reflecties over voorstellingen.

Bij het rapporteren over muzische vorming naar ouders toe willen we muzische vorming evenwaardig behandelen als de meer cognitieve vakken. Rekening houdend met het feit dat het muzisch proces nooit "af" is.

Zelfevaluatie van kinderen binnen de muzische domeinen is een onderdeel van deze evaluatie. *(dit moet samen uitgewerkt worden met het uniform evaluatiedocument in het schooljaar 2010-2011)*

Kapstok 4: eindtermen en ontwikkelingsdoelen muzische vorming

Zie bijlagen

Plannen voor de toekomst:

In de kelder van de school zijn nog wat ruimtes vrij waar we doe-het-zelf-klassen willen organiseren. Een eerste aanzet voor een timmerruimte is er al, dit moet in de loop der jaren nog verder ontwikkeld worden.